

Anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen m.m.

Sammanfattning

Den 27 april 2016 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Förordningen kommer att börja tillämpas från och med den 25 maj 2018.

I framställningen föreslås ändringar i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Förslagen innebär att lagarna anpassas till att den generella regleringen av behandling av personuppgifter från och med den 25 maj 2018 kommer att finnas i den allmänna dataskyddsförordningen och inte i personuppgiftslagen (1998:204). Förslagen innebär i princip ingen förändring för den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagarna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter	6
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen	9
5	Registerförfattningar som gäller riksdagsledamöter	10
5.1	Lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen	10
5.2	Lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter	11
6	Riksdagsstyrelsens överväganden och förslag	13
6.1	Anpassning till dataskyddsförordningen av de registerförfattningar som gäller riksdagsledamöterna	13
6.2	Anpassning av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen	14
6.2.1	Rättslig grund för behandlingen av personuppgifter i det ekonomiska registret	14
6.2.2	Personuppgiftsansvar	16
6.2.3	Förhållandet till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen	17
6.2.4	Ändamålet med behandlingen av personuppgifter	18
6.2.5	Rättelse och skadestånd	19
6.2.6	Överklagande	22
6.3	Anpassning av lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter	23
6.3.1	Rättslig grund för behandling av personuppgifter i gåvoregistret	23
6.3.2	Förhållandet till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen	24
6.3.3	Personuppgiftsansvar	25
6.3.4	Ändamålet med behandlingen av personuppgifter	25
6.3.5	Behandling av personuppgifter är tillåten även om ledamoten motsätter sig den	26
6.3.6	Rättelse och skadestånd	28
6.3.7	Överklagande	28
6.4	Ikraftträdande	29
7	Ekonomiska konsekvenser	31
8	Författningskommentar	32
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen	32
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter	33
	<i>Bilaga</i>	
	Promemorians lagförslag	34

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen,
2. lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

Stockholm den 14 februari 2018

Esabelle Dingizian

Claes Mårtensson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Esabelle Dingizian, ordförande, Elin Lundgren (S), Cecilia Magnusson (M), Berit Högman (S), Hans Wallmark (M), Håkan Bergman (S), Mattias Karlsson (SD), Tobias Billström (M), Eva Sonidsson (S), Anders W Jonsson (C) och Jonas Eriksson (MP).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen¹

dels att 16 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 16 § ska utgå,

dels att 1, 5 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Riksdagsförvaltningen ska *inrätta och föra ett register för det ändamål som anges i 5 §*. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §²

Riksdagsförvaltningen ska *föra ett register (ekonomiska registret) med uppgifter om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen*. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

1 a §

Vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Även lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s

¹ Senaste lydelse av 16 § 2008:38 rubriken närmast före 16 § 2008:38.

² Senaste lydelse 2008:38.

dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

5 §

Registret skall ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i det ekonomiska registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

17 §³

Ett beslut av riksdagsförvaltningen i en fråga om rättelse enligt 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövnings-tillstånd.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

³ Senaste lydelse 2008:38.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

dels att 12 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 12 § ska utgå,

dels att 5, 7 och 16 §§ och rubriken närmast före 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förhållandet till *personuppgiftslagen*

Förhållandet till annan reglering

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

5 §

Vid behandling av personuppgifter i gåvoregistret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Även lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

7 §

Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i gåvoregistret om det är nödvändigt för att ge samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag.

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag. *I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).*

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag.

16 §

Riksdagsförvaltningens beslut i en fråga om rättelse enligt 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

3 Ärendet och dess beredning

Riksdagen antog den 16 november 2016 förslaget till ny lag om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. I samband med detta beslutade riksdagen att tillkännage för riksdagsstyrelsen som sin mening behovet av att utreda en anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen av dels den nya lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter, dels lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen (bet. 2016/17:KU9, rskr. 2016/17:42).

Riksdagsstyrelsen beslutade den 14 december 2016 att ge riksdagsdirektören i uppdrag att låta utreda en anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen i enlighet med tillkännagivandet.

En promemoria med lagförslag har tagits fram och beretts inom Riksdagsförvaltningen.

Förslagen i promemorian har remissbehandlats. Remissinstanser har varit Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Datainspektionen, Justitiekanslern, Kammarkollegiet, Kammarrätten i Stockholm, Riksarkivet, Skatteverket, Statskontoret, Stockholms universitet, Svea hovrätt och Örebro universitet.

4 Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen

Den 27 april 2016 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). I denna promemoria benämns den nya rättsakten dataskyddsförordningen.

Dataskyddsförordningen kommer från och med den 25 maj 2018 att ersätta det nuvarande dataskyddsdirektivet (direktiv 95/46/EG) och vara grunden för generell personuppgiftsbehandling inom EU. En förordning är direkt tillämplig. Till skillnad från ett direktiv ska en förordning inte implementeras i nationell rätt. När dataskyddsförordningen börjar tillämpas kommer den generella regleringen om behandling av personuppgifter att finnas i dataskyddsförordningen. Det svenska generella regelverket om dataskydd kan då inte längre finnas kvar. Många av de bestämmelser som finns i personuppgiftslagen (1998:204) och i personuppgiftsförordningen (1998:1191) motsvaras nämligen av direkt tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen. Detta innebär att personuppgiftslagen och förordningen måste upphävas.

Även om dataskyddsförordningen, till skillnad från dataskyddsdirektivet, är direkt tillämplig innehåller den många bestämmelser som förutsätter eller ger utrymme för kompletterande bestämmelser av olika slag. Regeringen har i lagrådsremissen Ny dataskyddslag (JU2017/10015/L6) lämnat förslag till en lag som ska komplettera dataskyddsförordningen på svensk generell nivå, lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Lagrådsremissens lagförslag grundar sig på dataskyddsutredningens förslag i betänkandet Ny dataskyddslag – kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SOU 2017:39). I denna promemoria benämns den föreslagna lagen för enkelhets skull dataskyddslagen. Dataskyddslagen är inte heltäckande som personuppgiftslagen utan endast ett komplement till dataskyddsförordningen. Till lagen ska det finnas en förordning.

Personuppgiftslagen är tillämplig även utanför EU-rättens område. Lagen är subsidiär på så sätt att om det i en annan lag eller förordning finns bestämmelser som avviker från lagen ska de bestämmelserna gälla (2 § personuppgiftslagen). På samma sätt innebär förslaget till ny dataskyddslag att den lagen ska vara subsidiär i förhållande till dataskyddsbestämmelser i andra författningar. Om en annan lag innehåller någon bestämmelse om behandling av personuppgifter som avviker från dataskyddslagen ska den avvikande bestämmelsen tillämpas.

De förslag som läggs fram i denna promemoria tar sina utgångspunkter i lagrådsremissens förslag till dataskyddslag.

5 Registerförfattningar som gäller riksdagsledamöter

5.1 Lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Av 1 § i lagen framgår att Riksdagsförvaltningen ska inrätta och föra ett register för det ändamål som anges i 5 § och som är att ge en samlad information om riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Av 2 § framgår att vad som sägs i lagen om ledamöter även gäller för talmannen och för samtliga ersättare som utövar uppdrag som ledamöter och som beräknas tjänstgöra under minst tre månader i följd.

I 3 och 4 §§ finns det bestämmelser om att registrering sker efter anmälan av en riksdagsledamot och att en ledamot vid anmälningstillfället ska anmäla relevanta uppgifter om sådana förhållanden som anges i 8 §. Av 4 § andra stycket framgår att en ledamot som inte har något sådant åtagande eller intresse som avses i 8 § ska anmäla detta till registret.

I 6 och 7 §§ finns det bestämmelser om när och hur en anmälan ska göras.

Av 8 § första stycket framgår att registret ska innehålla uppgifter om namn, partibeteckning och valkrets för ledamöter som har gjort en anmälan om registrering. I andra stycket anges arten av åtaganden och de ekonomiska intressen som ska registreras. Av 8 § tredje stycket framgår att uppgifterna i registret ska vara offentliga.

Om en ledamot anmält att det inte förekommer någon uppgift att registrera framgår av 9 § att registret ska innehålla en anteckning om det.

I 10 § finns en bestämmelse om att enskilda och juridiska personer samt offentliga organ som avses i 8 § andra stycket i förekommande fall ska ges tillfälle att yttra sig över uppgifter som berör dem innan en anmälan får registreras.

I 11 § anges att uppgifterna i en anmälan i regel ska registreras senast tre veckor efter anmälan.

Av 12 § framgår att talmannen vid ett sammanträde ska meddela att en ledamot inte har fullgjort skyldigheten att anmäla uppgifter till registret enligt 6 och 7 §§.

I 13–15 §§ finns det bestämmelser om sökbegrepp, om när uppgifterna ska utgå ur registret och om arkivering.

I 16 § anges att bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska tillämpas vid behandling av personuppgifter enligt lagen.

Av 17 § följer att ett beslut av Riksdagsförvaltningen i en fråga om rättelse enligt 16 § får överklagas hos en allmän förvaltningsdomstol, att vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd och att andra beslut enligt lagen inte får överklagas.

5.2 Lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

Av 1 § framgår att syftet med lagen är att göra det möjligt för Riksdagsförvaltningen att behandla personuppgifter för att på ett ändamålsenligt sätt föra ett register med information om gåvor mottagna av riksdagsledamöter och att skydda den enskildes personliga integritet vid sådan behandling.

Av 2 § framgår att Riksdagsförvaltningen ska föra ett register med uppgifter om gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

Av 3 § första stycket framgår att lagen gäller vid Riksdagsförvaltningens behandling av personuppgifter för att föra gåvoregistret. Av paragrafens andra stycke framgår att lagen gäller för sådan behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Av 4 § framgår att vad som sägs i lagen om ledamöter även gäller för talmannen och för samtliga ersättare som utövar uppdrag som ledamot.

Av 5 § framgår att personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

Av 6 § framgår att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt lagen.

Av 7 § första stycket framgår att ändamålet med personuppgiftsbehandlingen i gåvoregistret är att ge samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag. Av 7 § andra stycket framgår att uppgifterna i gåvoregistret också får behandlas om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag. I övrigt hänvisas till 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

I 8 och 9 §§ finns bestämmelser om när och hur en anmälan till gåvoregistret ska göras och om vilka uppgifter en anmälan ska innehålla.

Av 10 § framgår att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Av 11 § framgår vilka uppgifter som gåvoregistret ska innehålla. Registret ska bl.a. innehålla uppgifter om namn på den ledamot som tagit emot gåvan, namn på den som har skänkt gåvan och i förekommande fall namn på den som har överlämnat gåvan.

I 12 § anges att bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd ska tillämpas vid behandling av personuppgifter enligt lagen.

Av 13 § framgår att gåvor som en ledamot anmält för registrering ska förvaras eller placeras på ett sådant sätt att de bäst kan användas i riksdagens verksamhet.

I 14 § finns bestämmelser om inventering och gallring av gåvor i registret.

I 15 § finns ett bemyndigande för Riksdagsförvaltningen att meddela föreskrifter om hanteringen av gåvorna.

Av 16 § följer att ett beslut av Riksdagsförvaltningen i en fråga om rättelse enligt 12 § får överklagas hos en allmän förvaltningsdomstol, att det krävs prövningstillstånd vid överklagande av ett sådant beslut till kammarrätten och att andra beslut enligt lagen inte får överklagas.

6 Riksdagsstyrelsens överväganden och förslag

6.1 Anpassning till dataskyddsförordningen av de registerförfattningar som gäller riksdagsledamöterna

Riksdagsstyrelsens bedömning: Lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter bör anpassas till dataskyddsförordningen. Lagarna bör inte innehålla någon bestämmelse som avviker från vad som gäller enligt dataskyddsförordningen och förslaget till dataskyddslag.

Promemorians överväganden

Det är inte självklart att den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och enligt lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter faller inom tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen. Enligt artikel 2.2 a i dataskyddsförordningen ska förordningen inte tillämpas på behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten. Man kan argumentera för att skyldigheten för riksdagsledamöterna att registrera åtaganden och ekonomiska intressen samt mottagna gåvor är en rent nationell angelägenhet och att den personuppgiftsbehandling som registreringen innebär därmed faller utanför tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen. Frågan om vilken verksamhet som får anses omfattas av unionsrätten är dock svårbedömd (se SOU 2017:39 s. 90).

Enligt Dataskyddsutredningens förslag till dataskyddslag ska det införas en bestämmelse som innebär att förordningens bestämmelser, i tillämpliga delar, ska gälla som svensk rätt även vid personuppgiftsbehandling inom verksamhet som inte omfattas av unionsrätten. Det innebär alltså att dataskyddsförordningen utsträcks till att gälla även utanför sitt egentliga tillämpningsområde på samma sätt som personuppgiftslagen gjorts tillämplig utanför dataskyddsdirektivets tillämpningsområde. I promemorian anförts att det med utgångspunkt i Dataskyddsutredningens förslag därför inte finns skäl att i detta sammanhang närmare utreda var gränsen mellan verksamhet inom och utom unionsrätten går.

I promemorian framhålls att det är viktigt med ett starkt integritetsskydd vid den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Lagarna bör

anpassas till dataskyddsförordningen. De bör inte innehålla någon bestämmelse som avviker från vad som gäller enligt dataskyddsförordningen och förslaget till dataskyddslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inte haft någon synpunkt på bedömningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning

I lagrådsremissen Ny dataskyddslag gör regeringen, i likhet med Dataskyddsutredningen, bedömningen att bestämmelserna i dataskyddsförordningen, i tillämpliga delar, och i dataskyddslagen bör gälla även vid behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten. Riksdagsstyrelsen delar därför promemorians uppfattning att det inte finns skäl att ta ställning i frågan om den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och enligt lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter faller inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde.

Riksdagsstyrelsen ansluter sig till promemorians bedömning att lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter bör anpassas till dataskyddsförordningen.

Lagarna bör inte innehålla någon bestämmelse som avviker från vad som gäller enligt dataskyddsförordningen och förslaget till dataskyddslag.

6.2 Anpassning av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

6.2.1 Rättslig grund för behandlingen av personuppgifter i det ekonomiska registret

<p>Riksdagsstyrelsens bedömning: Behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret får ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.</p>
--

Bakgrund

Behandling av personuppgifter ska ha en rättslig grund

Dataskyddsregleringen utgår från att varje behandling av personuppgifter måste vila på en rättslig grund. I dataskyddsförordningen räknas dessa rättsliga grunder upp i artikel 6.1. Behandling är enligt denna bestämmelse endast laglig om och i den mån som åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:

- a) Den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen.
- b) Behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås.
- c) Behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.
- d) Behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller för en annan fysisk person.
- e) Behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.
- f) Behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn.

Artikel 6.1 i dataskyddsförordningen motsvarar i stora drag artikel 7 i dataskyddsdirektivet som har genomförts i svensk rätt genom 10 § personuppgiftslagen (1998:204).

Uppräkningen i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen är uttömmande. Om inget av dessa villkor är uppfyllt är behandlingen inte laglig och får därmed inte utföras. De olika villkoren är i viss mån överlappande. Flera rättsliga grunder kan därför vara tillämpliga avseende en och samma behandling.

Den grund för behandling som avses i artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen ska enligt artikel 6.3 första stycket fastställas i enlighet med unionsrätten eller den medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Även syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden.

Dataskyddsförordningen ställer också krav på att unionsrätten eller medlemsstatens nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (art. 6.3 andra stycket sista meningen i dataskyddsförordningen).

Dataskyddslagen förtydligar kravet på rättslig grund

Förslaget till dataskyddslag innehåller bestämmelser som förtydligar innebörden av dataskyddsförordningens krav på rättslig grund för att en behandling av personuppgifter ska vara tillåten. Bland annat innehåller dataskyddslagen en bestämmelse som tydliggör att personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som gäller enligt lag eller annan författning eller som följer av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Bestämmelsen finns i 2 kap. 2 § dataskyddslagen.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning

I sitt remissvar har *Datainspektionen* efterlyst en analys av vilka rättsliga grunder som är aktuella i fråga om den behandling av personuppgifter som sker

enligt lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Riksdagsstyrelsen vill därför tydliggöra sin bedömning i fråga om den rättsliga grund som är tillämplig på den behandling av personuppgifter som sker enligt lagen.

Enligt lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen ska Riksdagsförvaltningen föra ett register med uppgifter om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Den behandling av personuppgifter som sker i det ekonomiska registret är därmed nödvändig för att Riksdagsförvaltningen ska fullgöra en förpliktelse som myndigheten har enligt lag. I avsnitt 6.2.4 föreslås ett förtydligande av syftet med behandlingen av personuppgifter i det ekonomiska registret. Syftet med behandlingen är att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse. Genom att lagen tydligt anger syftet med personuppgiftsbehandlingen uppfyller den dataskyddsförordningens krav på att syftet med behandlingen ska framgå av den rättsliga grunden.

Syftet med skyldigheten för riksdagsledamöter att registrera åtaganden och ekonomiska intressen är att skapa öppenhet i fråga om de olika bindningar och intressen som kan tänkas påverka det politiska uppdraget (skr. 1995/96:RFK2 s. 7). Lagen syftar således till att uppnå ett mål av allmänt intresse. Vid urvalet av uppgifter som ska omfattas av registreringen har beaktats att ett otillbörligt intrång inte ska uppkomma i den enskilde ledamotens personliga integritet. Riksdagsstyrelsen menar att lagen uppfyller dataskyddsförordningens krav på att behandlingen av personuppgifter ska stå i proportion till syftet med lagen.

Riksdagsstyrelsen gör sammanfattningsvis bedömningen att behandlingen av personuppgifter i det ekonomiska registret får ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

6.2.2 Personuppgiftsansvar

<p>Riksdagsstyrelsens bedömning: Bestämmelsen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen bör vara kvar.</p>
--

Promemorians överväganden

Enligt 3 § personuppgiftslagen (1998:204) är den som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter personuppgiftsansvarig. Detta överensstämmer med definitionen av personuppgiftsansvarig i artikel 2 d i dataskyddsdirektivet. Den personuppgiftsansvarige är ansvarig för att en behandling av personuppgifter sker i enlighet med tillämpliga bestämmelser, t.ex. i fråga om de säkerhetsåtgärder som behöver vidtas, och är den som registrerade kan vända sig till för att få t.ex. ett registerutdrag (se framst. 2015/16:RS6 s. 49). För tydlighets skull anges det

uttryckligen i 1 § andra stycket lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen. I dataskyddsförordningen definieras vad som avses med personuppgiftsansvarig i artikel 4. Dataskyddsförordningens definition motsvarar den som finns i dataskyddsdirektivet.

Av definitionen i artikel 4 i dataskyddsförordningen framgår att om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Dataskyddsförordningen tillåter således att nationell lagstiftning pekar ut vem som är personuppgiftsansvarig. I promemorian anges att det därmed är möjligt att behålla bestämmelsen i lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt lagen. Bestämmelsen bör därför vara kvar.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har lämnat några särskilda synpunkter på denna bedömning.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning

Riksdagsstyrelsen ansluter sig till promemorians bedömning att bestämmelsen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen bör vara kvar.

6.2.3 Förhållandet till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen

Riksdagsstyrelsens förslag: Lagen ska innehålla en upplysning om att den kompletterar dataskyddsförordningen vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret och att även dataskyddslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen.

Promemorians överväganden och förslag

I samband med att dataskyddsförordningen börjar tillämpas blir den direkt tillämplig i varje medlemsstat och har företräde framför nationell lagstiftning. Bestämmelserna i dataskyddslagen kompletterar dataskyddsförordningen. För att få en fullständig bild av vilken reglering som gäller vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret föreslås i promemorian att det tas in en bestämmelse i lagen som upplyser om att lagen kompletterar dataskyddsförordningen vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret.

Lagen bör också innehålla en upplysning om att även dataskyddslagens bestämmelser gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har ingen synpunkt på förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen ansluter sig till promemorians förslag att lagen ska innehålla en upplysning om att den kompletterar dataskyddsförordningen vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret och att även dataskyddslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen.

6.2.4 Ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Riksdagsstyrelsens förslag: Det förtydligas att Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Promemorians överväganden och förslag

I registerförfattningar anges regelmässigt de ändamål för vilka personuppgifter får behandlas. Syftet med ändamålsbestämmelser i registerförfattningar är att ange en yttersta ram inom vilken uppgifterna får behandlas. Ramen gäller alla typer av behandlingar som kan komma i fråga (se framst. 2015/16:RS6 s. 51).

Personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Senare behandling av redan insamlade personuppgifter får inte utföras för något ändamål som är oförenligt med det eller de ursprungligt angivna ändamålen. Detta följer av artikel 6.1 i dataskyddsdirektivet och 9 § första stycket c och d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204). Den begränsning som det ursprungligt angivna ändamålet sätter för varje ny behandling av personuppgifter kallas för finalitetsprincipen. Varje behandling av personuppgifterna efter själva insamlandet måste prövas mot det ursprungliga ändamålet med att samla in uppgifterna.

Finalitetsprincipen finns även uttryckt i dataskyddsförordningen. I artikel 5.1 b dataskyddsförordningen anges att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. I artikel 5.1 b föreskrivs vidare att uppgifter inte får behandlas på ett sätt som är oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in. Enligt dataskyddsförordningen gäller, precis som enligt dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen, att varje ny behandling ska prövas mot det ändamål för vilket uppgifterna ursprungligen samlades in av den personuppgiftsansvarige.

I 5 § lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen föreskrivs att registret ska ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse. Bestämmelsen anger således ändamålet med registret. I promemorian föreslås att bestämmelsen ändras så att den i stället anger ändamålet med behandlingen av personuppgifterna i registret. Då blir det tydligare att ändamålsbestämmelsen svarar mot dataskyddsförordningens krav att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål (art. 5.1 b i dataskyddsförordningen).

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen ansluter sig till förslaget att det ska förtydligas att Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

6.2.5 Rättelse och skadestånd

Riksdagsstyrelsens förslag: Hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen.

Promemorians överväganden och förslag

Nuvarande ordning

I 16 § lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen föreskrivs att bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd tillämpas vid behandling av personuppgifter enligt lagen. Skälet till att lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen innehåller en hänvisning till bestämmelserna i personuppgiftslagen är att dessa annars inte skulle vara tillämpliga. Enligt sin ordalydelse gäller 28 § personuppgiftslagen nämligen endast personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av personuppgiftslagen. Skadeståndsbestämmelsen i 48 § personuppgiftslagen har också den en sådan utformning att dess tillämpning inskränks till skador och kränkningar som förorsakats av behandling av personuppgifter i strid mot personuppgiftslagens bestämmelser.

De registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen

Dataskyddsförordningens tredje kapitel anger den registrerades rättigheter. Bland dessa finns rätten till information i artikel 13 och 14 och rätten till registerutdrag m.m. i artikel 15. Den registrerade har enligt artikel 16 i dataskyddsförordningen rätt att få felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne rättade. Det finns också en möjlighet att få ofullständiga personuppgifter kompletterade, bl.a. genom att tillhandahålla ett kompletterande yttrande. I artikel 17 regleras rätten till radering. Den rätten bedöms emellertid inte gälla för personuppgifter i det ekonomiska registret eftersom behandlingen av personuppgifter i det ekonomiska registret sker för att uppfylla Riksdagsförvaltningens lagstadgade skyldighet att föra ett gåvoregister, se artikel 17.3 b i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 18 har den registrerade rätt att under vissa förutsättningar kräva att behandlingen av personuppgifter begränsas. Detta gäller bl.a. om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. Då ska behandlingen av personuppgifterna begränsas under en tid som ger den personuppgiftsansvarige möjlighet att kontrollera om personuppgifterna är korrekta, se artikel 18.1. I artikel 18.2 anges innebörden av att behandlingen av personuppgifter har begränsats. Rätten till begränsning av behandling i artikel 18 har ersatt den åtgärd som benämns blockering i dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen.

Enligt artikel 19 ska den personuppgiftsansvarige underrätta varje mottagare till vilken personuppgifterna har lämnats ut om eventuella rättelser, raderingar eller begränsningar av behandling som skett i enlighet med artikel 16, 17 och 18. Denna skyldighet gäller emellertid inte om detta visar sig vara omöjligt eller medför en oproportionell ansträngning. Detta motsvarar i stort sett vad som gäller enligt dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen. En nyhet är att den personuppgiftsansvarige ska informera den registrerade om dessa mottagare, om den registrerade begär det. I artikel 12 i dataskyddsförordningen finns det bestämmelser om bl.a. att informationen till den registrerade ska vara klar och tydlig. Artikel 12 anger tidsfrister för att informera den registrerade om vad som hänt med anledning av att han eller hon begärt en åtgärd.

Skadestånd enligt dataskyddsförordningen

Den registrerades rätt till ersättning vid en skada som uppstått till följd av behandling som strider mot dataskyddsförordningen regleras i artikel 82. Med behandling som strider mot dataskyddsförordningen avses enligt skäl 146 även behandling som strider mot nationella bestämmelser som specificerar förordningen. Dataskyddsutredningen uttalar att regleringen i dataskyddsförordningen leder tanken till att ett i princip strikt skadeståndsansvar gäller enligt förordningen för såväl ekonomiska som ideella skador, dvs. en liknande reglering som den som gäller enligt personuppgiftslagen. Utredningen konstaterar att den närmare innebörden av bestämmelserna får utvecklas i rättspraxis (SOU 2017:39, s. 277). I Dataskyddsutredningens förslag till dataskyddslag

finns en bestämmelse som upplyser om att den rätt till ersättning som regleras i dataskyddsförordningen även gäller vid överträdelser av de bestämmelser om behandling av personuppgifter som finns i dataskyddslagen och i andra författningar som kompletterar dataskyddsförordningen.

Hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd ska tas bort

Personuppgiftslagen kommer nu att upphävas och ersättas av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. I promemorian anføres att hänvisningen till personuppgiftslagen därför måste upphöra.

Dataskyddsförordningens bestämmelser är direkt tillämpliga. Förordningens bestämmelser om de registrerades rättigheter, t.ex. rätten till rättelse enligt artikel 16 och begränsning av behandling enligt artikel 18, gäller därför vid behandling av personuppgifter i strid med lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Även dataskyddsförordningens bestämmelser om rätt till ersättning gäller vid behandling av personuppgifter i strid med bestämmelserna i lagen.

I promemorian görs bedömningen att det inte behövs någon hänvisning i lagen till dataskyddsförordningens bestämmelser om den registrerades rättigheter. Promemorian föreslår således att bestämmelsen i lagen som hänvisar till bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen delar promemorians uppfattning att hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen.

6.2.6 Överklagande

Riksdagsstyrelsens förslag: Bestämmelsen om överklagande av beslut om rättelse tas bort.

Promemorians överväganden och förslag

Enligt 17 § lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen gäller att Riksdagsförvaltningens beslut om rättelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt lagen får inte överklagas. Exempel på ett sådant beslut är talmannens beslut enligt 12 § att meddela i kammaren att en ledamot inte fullgjort skyldigheten att anmäla uppgifter till registret. Beslut som Riksdagsförvaltningen fattar enligt personuppgiftslagen (1998:204), t.ex. att lämna information enligt 26 §, överklagas enligt 52 § personuppgiftslagen.

När dataskyddsförordningen träder i kraft kommer den registrerades rättigheter, bl.a. rätten till information och rättelse, att regleras av dataskyddsförordningen, se avsnitt 6.2.5. Dataskyddsutredningens förslag till dataskyddslag innehåller en bestämmelse om överklagande av beslut som gäller rättigheter enligt förordningen. Enligt bestämmelsen ska beslut om bl.a. den registrerades rätt till information och beslut om rättelse få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak 52 § personuppgiftslagen.

Rätten att överklaga Riksdagsförvaltningens beslut om den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen kommer således att regleras i den föreslagna dataskyddslagen. I promemorian görs bedömningen att det därmed inte behövs någon bestämmelse om detta i lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. I promemorian föreslås därför att bestämmelsen om vad som gäller i fråga om överklagande av beslut om rättelse ska tas bort.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Dataskyddsutredningens förslag till bestämmelse om överklagande av beslut om de registrerades rättigheter har sin motsvarighet i den dataskyddslag som föreslås i lagrådsremissen Ny dataskyddslag, se 7 kap. 2 §.

Riksdagsstyrelsen har ingen annan uppfattning än vad som anges i promemorian och anser därför att förslaget bör genomföras.

6.3 Anpassning av lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

6.3.1 Rättslig grund för behandling av personuppgifter i gåvoregistret

Riksdagsstyrelsens bedömning: Behandling av personuppgifter i gåvoregistret får ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning

Som framgår av avsnitt 6.2.1 ställer dataskyddsförordningen krav på att varje behandling av personuppgifter ska vila på en rättslig grund. I sitt remissvar har *Datainspektionen* efterlyst en analys av vilka rättsliga grunder som är aktuella i fråga om den behandling av personuppgifter som sker enligt lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Riksdagsstyrelsen vill därför tydliggöra sin bedömning i fråga om de rättsliga grunder som är tillämpliga på den behandling av personuppgifter som sker enligt lagen.

Vid framtagandet av lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter gjorde riksdagsstyrelsen bedömningen att behandling av personuppgifter för att ge samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av utövandet av sitt ledamotsuppdrag måste anses som sådan verksamhet av allmänt intresse som avses i 10 § e personuppgiftslagen och artikel 7 e dataskyddsdirektivet (framst. 2015/16:RS6 s. 57). Den rättsliga grund för behandling av personuppgifter som avses i dessa bestämmelser har sin motsvarighet i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, dvs. behandling som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse.

Flera rättsliga grunder kan vara tillämpliga på samma behandling. Riksdagsstyrelsen gör nu bedömningen att behandlingen av personuppgifter i gåvoregistret även får ske med stöd av den rättsliga grund som anges i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Riksdagsförvaltningen har genom lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter fått i uppdrag att föra ett register med uppgifter om gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Uppdraget att föra gåvoregistret är därmed en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c. Att denna rättsliga grund är tillämplig får konsekvenser för bl.a. den registrerades möjlighet att invända mot behandlingen av personuppgifter enligt artikel 21 i dataskyddsförordningen, se avsnitt 6.3.5.

Lagen anger att syftet med behandlingen av personuppgifter är att ge en samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag (7 §). Därmed uppfyller lagen dataskyddsförordningens krav att syftet med behandlingen ska framgå av den författning som anger förpliktelsen.

Som anges i avsnitt 6.2.1 måste den författning som utgör den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (art. 6.3 andra stycket sista meningen i dataskyddsförordningen). Riksdagsstyrelsen menar att lagen strävar mot ett mål av allmänt intresse med en bibehållen balans mellan ledamöternas integritetsintressen och allmänhetens rätt till insyn.

Riksdagsstyrelsen gör sammanfattningsvis bedömningen att behandlingen av personuppgifter i gåvoregistret får ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

6.3.2 Förhållandet till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen

Riksdagsstyrelsens förslag: Lagen ska innehålla en upplysning om att den kompletterar dataskyddsförordningen och att även dataskyddslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen.

Promemorians överväganden och förslag

Lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter innehåller vissa särbestämmelser för behandling av personuppgifterna i gåvoregistret. I övrigt gäller bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204). Lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter innehåller en bestämmelse som upplyser om att personuppgiftslagen gäller vid behandling av personuppgifter om något annat inte följer av lagen. I samband med att dataskyddsförordningen och dataskyddslagen börjar tillämpas kommer personuppgiftslagen att upphävas. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig i varje medlemsstat och har företräde framför nationell lagstiftning. Bestämmelserna i dataskyddslagen kompletterar dataskyddsförordningen. För att få en fullständig bild av vilken reglering som gäller vid behandling av personuppgifter föreslås i promemorian att lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter ska innehålla en bestämmelse med en upplysning om att lagen kompletterar dataskyddsförordningen. I promemorian föreslås också att lagen bör upplysa om att även dataskyddslagens bestämmelser gäller vid behandling av personuppgifter, om annat inte följer av lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen ansluter sig till promemorians förslag att lagen ska innehålla en upplysning om att den kompletterar dataskyddsförordningen och att

även dataskyddslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen.

6.3.3 Personuppgiftsansvar

Riksdagsstyrelsens bedömning: Bestämmelsen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen bör vara kvar.

Promemorians överväganden

För tydlighets skull anges det uttryckligen i 6 § lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen. Promemorian menar att bestämmelsen bör vara kvar. När det gäller skälen för denna bedömning hänvisar promemorian till vad som anförs till stöd för att motsvarande bestämmelse bör vara kvar i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen, se avsnitt 6.2.2.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har lämnat någon synpunkt på denna bedömning.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning

Riksdagsstyrelsen instämmer i promemorians bedömning. Bestämmelsen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen bör vara kvar.

6.3.4 Ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Riksdagsstyrelsens bedömning: Bestämmelsen om ändamålet med personuppgiftsbehandlingen behöver inte ändras.
Riksdagsstyrelsens förslag: Hänvisningen till bestämmelserna om finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204) tas bort.

Promemorians överväganden och förslag

I 7 § första stycket lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter föreskrivs att Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i gåvoregistret om det är nödvändigt för att ge samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag. Bestämmelsen anger ändamålet med att behandla personuppgifter i gåvoregistret, och i promemorian görs bedömningen

att den uppfyller dataskyddsförordningens krav på särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål för behandling av personuppgifter (art. 5.1 b i dataskyddsförordningen).

I avsnitt 6.2.4 redogörs för innebörden av den s.k. finalitetsprincipen. I promemorian föreslås att hänvisningen i 7 § andra stycket till bestämmelserna om finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204) ska tas bort eftersom personuppgiftslagen upphävs. När dataskyddsförordningen träder i kraft kommer den att reglera för vilka ändamål som Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifterna i gåvoregistret, utöver det ändamål för vilket uppgifterna samlats in. I promemorian görs bedömningen att ändamålsbestämmelsen i lagen inte behöver innehålla någon hänvisning till dataskyddsförordningens bestämmelser om finalitetsprincipen. Det är tillräckligt med den generella upplysningen i 5 § om att lagen kompletterar dataskyddsförordningen.

I 7 § andra stycket första meningen föreskrivs att personuppgifterna får behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att Riksdagsförvaltningen ska kunna lämna ut uppgifter till andra myndigheter, t.ex. enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), se framställning 2015/16:RS6 s. 55. I promemorian görs bedömningen att dataskyddsförordningen inte påverkar bestämmelsen och att den därför kan vara kvar.

Remissinstanserna

Ingen av remissinstanserna har kommenterat bedömningen eller förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning och förslag

Riksdagsstyrelsen delar bedömningen att bestämmelsen om ändamålet med personuppgiftsbehandlingen inte behöver ändras. Vidare delar riksdagsstyrelsen uppfattningen att hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om finalitetsprincipen ska tas bort och inte ersättas av någon hänvisning till motsvarande bestämmelse i dataskyddsförordningen.

6.3.5 Behandling av personuppgifter är tillåten även om ledamoten motsätter sig den

Riksdagsstyrelsens bedömning: Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter får även i fortsättningen utföras även om den registrerade motsätter sig den.

Promemorians överväganden

Frågan i vilken mån en registrerad har rätt att motsätta sig behandling av personuppgifter regleras i 11 och 12 §§ personuppgiftslagen (1998:204). Rätten

att motsätta sig behandling av personuppgifter avser främst direkt marknadsföring. En registrerad kan också invända mot behandling av personuppgifter om den rättsliga grunden för behandlingen är att den registrerade gett sitt samtycke. I ett sådant fall kan den registrerade återkalla sitt samtycke. Utöver detta har en registrerad inte rätt att motsätta sig sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt personuppgiftslagen. Lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter innehåller i förtydligande syfte en bestämmelse i 10 § om att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig den.

I artikel 21 i dataskyddsförordningen föreskrivs att den registrerade i vissa fall ska ha rätt att invända mot behandling av personuppgifter. Dataskyddsförordningen innebär att rätten att göra invändningar utvidgas jämfört med vad som följer av gällande rätt. Rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i dataskyddsförordningen avser behandling av personuppgifter som grundar sig på artikel 6.1 e eller f i förordningen. Rätten att göra invändningar gäller däremot inte vid behandling av personuppgifter som är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna uppfylla en rättslig förpliktelse (art. 6.1 c). Exempel på sådan behandling av personuppgifter är när en myndighet genom en författning ålagts att föra ett offentligt register.

Enligt lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter ska Riksdagsförvaltningen föra ett register med uppgifter om gåvor mottagna av riksdagsledamöter. I promemorian dras slutsatsen att dataskyddsförordningen därför inte ger en ledamot rätt att invända mot behandlingen av personuppgifterna i gåvoregistret. Promemorian menar att lagen även i fortsättningen bör innehålla en bestämmelse som gör det tydligt att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen får utföras även om den registrerade motsätter sig den.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har lämnat någon särskild synpunkt på denna bedömning.

Skälen för riksdagsstyrelsens bedömning

Som anføres i avsnitt 6.3.1. får behandlingen av personuppgifter i gåvoregistret ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Därmed ger artikel 21 i dataskyddsförordningen inte den registrerade någon rätt att invända mot den behandling av personuppgifter som sker i gåvoregistret. Riksdagsstyrelsen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att behandling av personuppgifter enligt lagen även i fortsättningen får utföras även om den registrerade motsätter sig den och att bestämmelsen om detta bör vara kvar.

6.3.6 Rättelse och skadestånd

Riksdagsstyrelsens förslag: Hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen.

Promemorians överväganden och förslag

I avsnitt 6.2.5 finns promemorians redogörelse för rättelse och skadestånd enligt gällande rätt och för de registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen.

Dataskyddsförordningens bestämmelser är direkt tillämpliga. Förordningens bestämmelser om den registrerades rättigheter, t.ex. rätten till rättelse enligt artikel 16 och begränsning av behandling enligt artikel 18, gäller därför vid behandling av personuppgifter i strid med lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Även dataskyddsförordningens bestämmelser om rätt till ersättning gäller vid behandling av personuppgifter i strid med bestämmelserna i lagen.

I promemorian föreslås att bestämmelsen i lagen som hänvisar till bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd ska upphävas. Promemorians bedömning är att det inte behövs någon hänvisning i lagen till dataskyddsförordningens bestämmelser om den registrerades rättigheter och rätt till ersättning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på bedömningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsens delar promemorians uppfattning. Hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av någon hänvisning till dataskyddsförordningen.

6.3.7 Överklagande

Riksdagsstyrelsens förslag: Bestämmelsen om överklagande av beslut om rättelse tas bort.

Promemorians överväganden och förslag

Enligt 16 § lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter gäller att Riksdagsförvaltningens beslut om rättelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt lagen får inte överklagas. Exempel på ett sådant beslut är Riksdagsförvaltningens

beslut om gallring av en gåva. Riksdagsförvaltningens beslut att lämna information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) överklagas enligt 52 § personuppgiftslagen (se 2015/16:RS6 s. 71).

När dataskyddsförordningen träder i kraft kommer den registrerades rättigheter, bl.a. rätten till information och rättelse, att regleras av dataskyddsförordningen, se avsnitt 6.2.5. Dataskyddsutredningens förslag till dataskyddslag innehåller en bestämmelse om överklagande av beslut som gäller rättigheter enligt förordningen. I bestämmelsen föreskrivs att beslut som gäller bl.a. den registrerades rätt till information och beslut om rättelse får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Bestämmelsen motsvarar i sak 52 § personuppgiftslagen.

Rätten att överklaga Riksdagsförvaltningens beslut om den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen kommer således att regleras i den förslagna dataskyddslagen. I promemorian görs därför bedömningen att det inte behövs någon bestämmelse om detta i lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Promemorian föreslår därför att bestämmelsen om vad som gäller i fråga om överklagande av beslut om rättelse ska tas bort.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har invänt mot förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Dataskyddsutredningens förslag till bestämmelse om överklagande av beslut om de registrerades rättigheter har sin motsvarighet i den dataskyddslag som föreslås i lagrådsremissen Ny dataskyddslag, se 7 kap. 2 §. Riksdagsstyrelsen delar promemorians bedömning och anser i likhet med den att bestämmelsen om överklagande av beslut om rättelse ska tas bort.

6.4 Ikraftträdande

Riksdagsstyrelsens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 25 maj 2018.
--

Promemorians överväganden och förslag

Lagändringarna bör enligt promemorian träda i kraft samtidigt som dataskyddsförordningen börjar tillämpas och dataskyddslagen träder i kraft. Det föreslås därför i promemorian att lagändringarna ska träda i kraft den 25 maj 2018. I promemorian görs bedömningen att det inte finns behov av några särskilda övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har någon synpunkt på förslaget.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen har ingen annan uppfattning än den som anges i promemorian och anser därför att lagändringarna bör träda i kraft den 25 maj 2018. Riksdagsstyrelsen delar även promemorians uppfattning att det inte behövs några särskilda övergångsbestämmelser.

7 Ekonomiska konsekvenser

Riksdagsstyrelsens bedömning: Förslagen bör inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Promemorians överväganden

Att dataskyddsförordningen från och med den 25 maj 2018 kommer att tillhandahålla den generella dataskyddsregleringen, kompletterad av dataskyddslagen, innebär i stort sett inga reella förändringar för den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och enligt lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Förslagen bedöms inte medföra några kostnadsökningar.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har några synpunkter på bedömningen.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsstyrelsen har ingen annan uppfattning än vad som anges i promemorian om förslagets ekonomiska konsekvenser.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

1 § Riksdagsförvaltningen ska föra ett register (ekonomiska registret) med uppgifter om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs enligt denna lag.

Paragrafens första stycke ändras så att den anger benämningen för registret, ekonomiska registret, och vilka uppgifter som registret innehåller. Tidigare angav paragrafen ändamålet med registret genom en hänvisning till 5 §. Paragrafen ändras också genom att den inte, som hittills, anger att Riksdagsförvaltningen ska inrätta ett register.

1 a § Vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Även lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

Paragrafen är ny. Den innehåller en bestämmelse som upplyser om hur lagen förhåller sig till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.3.

5 § Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i det ekonomiska registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Paragrafen ändras så att den anger ändamålet med Riksdagsförvaltningens behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret. Hittills har bestämmelsen istället angett ändamålet med registret. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.4.

17 § *Beslut enligt denna lag får inte överklagas.*

Bestämmelsen ändras så att den inte längre reglerar rätten att överklaga beslut om rättelse. Ändringen innebär ingen ändring i sak. Rätten att överklaga beslut om rättelse regleras genom bestämmelsen i 7 kap. 2 § i förslaget till dataskyddslag i lagrådsremissen Ny dataskyddslag. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.6.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

Förhållandet till annan reglering

5 § *Vid behandling av personuppgifter i gåvoregistret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.*

Även lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

Paragrafen ändras. Den innehåller en bestämmelse som upplyser om hur lagen förhåller sig till dataskyddsförordningen och till dataskyddslagen. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.2.

7 § Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i gåvoregistret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag.

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag.

Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen i andra stycket till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) tas bort. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.4.

16 § *Beslut enligt denna lag får inte överklagas.*

Bestämmelsen ändras så att den inte längre reglerar rätten att överklaga beslut om rättelse. Ändringen innebär ingen ändring i sak. Rätten att överklaga beslut om rättelse regleras genom bestämmelsen i 7 kap. 2 § i förslaget till dataskyddslag i lagrådsremissen Ny dataskyddslag. Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.7.

BILAGA

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen⁴

dels att 16 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 16 § ska utgå,

dels att 1, 5 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, med följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Riksdagsförvaltningen ska *inrätta och föra ett register för det ändamål som anges i 5 §*. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

Riksdagsförvaltningen ska *föra ett register (ekonomiska registret) med uppgifter om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen*. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs enligt denna lag.

1 a §

Vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

⁴ Senaste lydelse av 16 § 2008:38 rubriken närmast före 16 § 2008:38.

Även lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

5 §

Registret skall ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i det ekonomiska registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

17 §⁵

Ett beslut av riksdagsförvaltningen i en fråga om rättelse enligt 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövnings-tillstånd.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

⁵ Senaste lydelse 2008:38.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

dels att 12 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 12 § ska utgå,

dels att 5, 7 och 16 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förhållandet till personuppgiftslagen

Förhållandet till annan reglering av behandling av personuppgifter

5 §

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

Vid behandling av personuppgifter i gåvoregistret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Även lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

7 §

Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i gåvoregistret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag.

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag. I övrigt gäller 9 § första stycket d och

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag.

*andra stycket personuppgiftslagen
(1998:204).*

16 §

Riksdagsförvaltningens beslut i en fråga om rättelse enligt 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.